

Egyelőre nincsen megállapodás a 2021-27-es időszakra vonatkozó uniós költségvetésről

A pénteki Európai Tanács ülése eredménytelenül zárult. Az állam- és kormányfők nem tudtak megállapodni arról, hogy a következő uniós költségvetés az EU27-ek bruttó nemzeti jövedelmének 1 vagy 1,3 százalékaival egyenlő befizetéséből álló büdzsét szeretne. A költségvetés nagyságán kívül annak összetétele, a legfontosabb célkitűzések, a visszatérítések aránya és a jogállamiság, mint feltételrendszer bevezetése is mélyítette az ellentéteket.

A költségvetési keret kívánt mértéke körüli vita az uniós tagállamok vezetőinek két tábora között zajlott. Egyrészt, a nettó befizető államok közül a „takarékos négyekként” emlegetett Ausztria, Dánia, Hollandia és Svédország állnak, akik az alacsonyabb költségvetéshez ragaszkodnak; másrészt a Kohézió Barátai csoport, köztük Magyarország is, akik a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) 1,3 százalékaival egyenlő büdzsét szeretnének.

A Bizottság eredeti költségvetési tervezete szerint a GNI 1,1 százalékát tenné ki a költségvetés, ám ezt a takarékos négyek, valamint Németország mereven elutasították és ragaszkodtak az 1 százalékhoz. Kompromisszumos megoldásként Charles Michel, az Európai Tanács elnöke javaslatot terjesztett elő, 1,074 százalékos költségvetést javasolva. Ez az összeg az EU-27 esetében a hét év alatt 1.095 trillió eurót tenne ki. Ez a költségvetési tervezet még távolabb áll a Kohézió Barátai és az Európai Parlament által javasolt 1,3 százaléktól. Mi több, a kohéziós finanszírozás 12 százalékos, míg a mezőgazdasági kiadások közel 14 százalékos csökkentését javasolta a jelenlegi költségvetés szintjéhez képest. A „kohézió barátai” országok ezt elfogadhatatlannak tartották és úgy döntöttek, átalakulnak az „ambiciózus Európa költségvetése” elnevezésű csoporttá. Azt a közös álláspontot fogadták el, hogy „ha ambiciózus Európát akarunk, akkor ahhoz ambiciózus költségvetés kell”. Az országcsoport az Európai Parlament által is javasolt tervet támogatja, amely tagállamokként a bruttó nemzeti jövedelem 1,3 százalékának befizetését javasolta.

Az Európai Bizottság adatai¹ szerint 2017-ben Magyarország összes befizetése az uniós költségvetésbe 0,821 milliárd euró volt, ami a GNI 0,69-át tette ki. Ezzel szemben az összes uniós kiadás Magyarországon 4,049 milliárd volt, vagyis a GNI 3,43 százaléka. Az uniós költségvetés jelentős részét teszik ki a Kohéziós Alapok, amelyre az unió 2014-2020-es időszakban 63,4 milliárd eurót különített el². Ennek legnagyobb kedvezményezettje Lengyelország 23 207 millió euróval, majd Románia és Csehország 6 934,9, illetve 6 258,9 millióval. Ezek után következik Magyarország a 6 025,4 milliós uniós forrással. Az új költségvetési terv ezt az összeget kívánja csökkenteni.

A költségvetés mértékén kívül annak felhasználása és a kifizetések módja is heves vitákat váltott ki az Európai Tanács pénteki ülésén. Charles Michel szerint a források kifizetését a jogállamiság meglétéhez kéne kötni, amelyet Lengyelország és Magyarország élesen elutasítanak. Az uniós vezetők és az elemzők jelentős része azzal érvel, hogy a koppenhágai kritériumrendszer alkalmas

¹ „Hungary”. *European Union. EU member countries in brief.*, letöltve 2020.02.23., https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/hungary_en.

² „Regional and cohesion policy. Cohesion Fund” *European Parliament. Fact Sheets on the European Union.* letöltve 2020.02.23., <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/96/cohesion-fund>.

volt arra, hogy a frissen csatlakozó országok elfogadják és gyakorlatba ültessék a jogállamiság kereteit, azonban nem áll rendelkezésre olyan hatékony eszköz, amely megakadályozhatna egy esetleges visszalépést a jogállamiság területén. Ezt az megközelítést Magyarország és Lengyelország alkotmányos identitásuk veszélyeztetéseként látják, ezért élesen elutasítják az uniós források ilyenszerű feltételekhez kapcsolt kifizetését.

2020.02.23. Máthé Réka Zsuzsánna